

Trumposios žinios

► Palūkanos dar nedidės

Europos centrinis bankas (ECB) praėjusią savaitę ir vėl nepakeitė bazinės palūkanų normos ir paliko galioti 1 proc. Tokio lygio norma nekeičiama nuo praėjusių metų lapkričio.

Lietuvos ir užsienio šalių ekspertai prognozuoja, kad ECB bazinės palūkanų normos nesikeis iki 2014-ųjų vidurio.

Jei prognozės pasitvirtins, tai bus gera žinia ir Lietuvos gyventojams, pasiėmusiems paskolas eurais iš komercinių bankų būstui įsigyti, ir verslui, pasiskolinusiam pinigų veiklos plėtrai ar kitiems tikslams, mat paskolų palūkanų dydis priklausys ir nuo nustatytų ECB.

► Planus derintų paprasčiau

Seimo narys Petras Gražulis Seime įregistravo Teritorijų planavimo įstatymo pataisą, kurias priėmus būtų pagreitinamas detaliųjų planų rengimas ir tvirtinimas.

Pasak parlamentaro, esminis šio projekto tikslas - įtvirtinti nuostatą, kad, besiribojančių žemės sklypų savininkams per metus nesutarus dėl detaliojo plano rengimo sąlygų, tolesnį šio proceso rengimą ir tvirtinimą perima savivaldybės ir Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos teritoriniai padaliniai.

Seimūno teigimu, pagrindinė priežastis, paskatinusi rengti šį įstatymo projektą, yra įstrigę detaliųjų planų rengimo etapai, kai nesutaria gretimų sklypų savininkai ir dėl to stoja visas procesas.

► Butų pirka mažiau

Registru centras informuoja, kad balandį Lietuvos nekilnojamojo turto rinkos aktyvumas išliko panašus kaip kovo mėnesį - nežymų parduotų būstų skaičiaus sumažėjimą kompensavo aktyvesni kitų rūšių nekilnojamojo turto daiktų pardavimai.

Balandžio mėnesį, negalutiniais duomenimis, pirkimo sandoriais Lietuvoje įsigyta per 8 tūkst. nekilnojamojo turto objektų - tiek pat kaip ir kovo mėnesį.

2011 m. balandį buvo įsigyta 7641 nekilnojamoji daiktas, 2010 m. balandį - 7193, 2009 m. kovą - 5735, o 2008 m. kovą - 10 307 pastatai, patalpos ir žemės sklypai kartu sudėjus.

Praėjusį mėnesį pirkimo sandoriais perleista kiek mažiau butų daugiabučiuose namuose, tačiau tuo pat metu visoje šalyje užfiksuota gyvesnė prekyba individualiais gyvenamaisiais namais.

► Nauja katilinė

Energetikos bendrovė „GECO Investicijos“ pradeda statyti 20 MW biokuro katilinę Kaune - vakar įmūryta simbolinė kapsulė su gintarais ir atsinaujinančios energetikos plėtrą palaikančių politikų, energetikų bei investuotojų linkėjimais ateities kartoms. Tai bus pirmoji nepriklausoma katilinė mieste, kuri šilumą gyventojams gamins iš atsinaujinančių energijos išteklių.

Į projektą bus investuota apie 20 mln. litų, o statybas planuojama baigti jau šį rugsėjį. Prijungus biokuro katilinę prie Kauno šilumos tinklų, nuo ateinančio šildymo sezono daliai Kauno gyventojų bus tiekama šiluma, gaminama naudojant biokurą. Vėliau vasarą katilinė gamins šilumą karštam vandeniui.

Biokuro katilinės išorės fasadų projektą kūrė kauniečio architekto Algirdo Kaušpėdo vadovaujama architektų komanda.

Lietuva yra įsipareigojusi pagal ES direktyvą iki 2020 m. 23 proc. suvartojamos energijos pagaminti iš atsinaujinančių energijos išteklių.

„Respublikos“, Eltos inf.

Panevėžio senamiestis - savivaldybės

Genės Silickienės nuotr.

Net 314 hektarų senojo istorinio Panevėžio savivaldybės taryba paskelbė kultūros paveldo objektu. Į senamiesčio zoną pakliuvę gyventojai ir verslininkai, norėdami rekonstruoti ar statyti pastatus, projektus turės derinti ne su kultūros paveldo departamento Panevėžio padaliniu, o su savivaldybės valdininkais, statytojai susidurs su įvairiais draudimais ir apribojimais.

Genė SILICKIENĖ
„Respublikos“ žurnalistė

Ar savivaldybei priėmus atsakomybę už Panevėžio senamiestį, atsiras daugiau stabilumo, o senamiestyje - šviežumo? Ar Panevėžiui pavyks išvengti įvairių „stiklainių“ ir kitų architektūros svetimkūnių, dėl kurių verda aistros Kaune ir Klaipėdoje?

Panevėžio savivaldybės administracijos Kultūros paveldo departamento skyriaus vyr. specialistas Benjaminas Pučkus teigia, kad kol kas nustatytos tik architektūrinės urbanistinės vertingosios Panevėžio senamiesčio savybės ir senamiesčio teritorija - 314 hektarų. Tolesnis darbas - parengti specialųjį planą. Jį rengiant vyks diskusijos su visuomene, tuomet ir bus aptarti visi apribojimai ir draudimai.

Savivaldybė tikisi, kad senamiesčio paskelbimas savivaldybės saugomu kultūros paveldo objektu sumažins iki šiol tvyrojusį chaosą. „Architektams bus daug aiškiau, kaip projektuoti, kas vienoje ar kitoje zonoje yra leidžiama, kas draudžiama, koks pastatų aukštis, kokie turi būti stogai ir panašiai. Gyventojai galės rekonstruoti, statyti, nieko baisaus neįvyks, tačiau į senamiestį jau negalės įžengti verslininkai su laikiniais statiniais, su degalinėmis, su stiklo ir metalo fasadais“, - tvirtina savivaldybės specialistas.

Panevėžys yra labai tankiai užstatytas, centrinėje dalyje nėra vietos automobilių aikštelėms. Senuosius medinukus nušlavus vietos atsirastų, bet išlikusių XX a. vidurio gatvelių struktūrą norima išsaugoti.

Griežčiausi reikalavimai centre

Skeptikai pasiūpa, esą Panevėžio centre stovintys medinukai beverčiai, todėl ir saugoti nėra ko. Paveldosaugininkai tvirtina, kad medinė architektūra yra labai vertinama daugelyje Europos šalių. Jeigu savininkai norės nugriauti ar medinuką rekonstruoti į mūrinį pastatą, nebus draudžiama, nereikalaujama po rekonstrukcijos palikti mažus langelius. Tik pastatams, įrašytiems į Kultūros vertybių registrą, reikalavimai bus griežtesni.

Griežčiausias autentiškasis režimas bus taikomas maldos namams ir jų teritorijoms, pir-

mosios Panevėžio bažnyčios aplinkai, pirmojo Panevėžio teatro teritorijai. Kitoms senamiesčio zonoms numatyta taikyti 9 tausojamuosius režimus. „Kuo toliau nuo centro, tuo mažiau suvaržymų“, - teigia savivaldybės specialistas B. Pučkus. Savivaldybė tikisi, kad parengus specialųjį planą ir atsigavus ekonomikai, panevėžiečiai daugiau rekonstruos, statys ir gražins miesto senamiestį.

Panevėžio savivaldybės vyr. architektas Saulius Matulis džiaugiasi, kad pagaliau atsiras daugiau aiškumo, kaip rengti projektus ir tvarkyti istorinę miesto dalį.

Viduramžių liekanos po žeme

Panevėžys neturi tokio įspūdingo senamiesčio, kaip Vilnius, Kaunas ar Kėdainiai. Savo istoriją jis skaičiuoja nuo 1503 metų, nuo kunigaikščio Aleksandro Laiško Ramygalos klebonui, kuriame jis dovanuoja žemes ir leidžia statyti bažnyčią bei smulkles. Panevėžiui iš tų laikų dar liko valakinio kaimo reliktų, rėžinių sklypų. Aplink Kristaus Karaliaus Katedrą išliko autentiškų kreivų, kaimiško tipo gatvelių. Pietinėje dalyje Panevėžį gražiai reprezentuoja du vėjo malūnai - tokių neturi nė vienas mūsų šalies didmiestis.

Kultūros paveldo departa-

mento Panevėžio padalinio vadovas Arūnas Umbrasas teigia, kad Panevėžio istorinėje dalyje, 3,5 m. gylyje, slypi viduramžių gyvenvietės liekanos. Statant buvo atkastas viduramžiais statytas šulinys. Yra išlikusių carinės Rusijos laikų pastatų fragmentų, tačiau per amžius Panevėžio senamiestis įvairiausių valdžių nebuvo labai saugomas.

„Iki šiol nė vienas Panevėžio objektas nebuvo paskelbtas saugomu savivaldybės, valdininkai norėdavo, kad atsakomybę už tokius pastatus prisiimtų valstybė. Tai, kad savo paveldą prižiūrės pati savivaldybė, vertinu pozityviai“, - teigia A. Umbrasas.

Senamiesčiui trūksta veržlumo

Architektas Valdas Klimavičius apgailestauja, kad Panevėžyje per mažai toleruojama šiuolaikinė architektūra, trūksta veržlumo, tolerancijos. Miestas sensta, neatsinaujina, trūksta šviežumo.

Mėginantys ką nors keisti užsakovai susiduria su kliūtimis, stabdymais, projektų negali suderinti, todėl bijo rizikuoti ir atsisako šiuolaikiškos architektūros statinių.

Dėl Dailės galerijos priestato, kuriame bus saugoma unikali, viso pasaulio keramikų sukurta šamotinių skulptūrų bei kompozicijų kolekcija, konkursą laimėjusio šiuolaikiškos architektūros statinio su kiaušinio formos stogu taip pat sulaukta Kultūros paveldo departamento Panevėžio skyriaus padalinio vadovo A. Umbraso prieštaravimų. Konkurso laimėtojai žada diskutuoti, nepalaidoti projekto. Paveldosaugininkas teigia projekto nederinęs tik todėl, kad jo autoriai esą nepaisė aplinkos, juk Dailės galerija yra istorinėje miesto dalyje, pastatas įrašytas į kultūros vertybių registrą, todėl esą svarbu paisyti reikalavimų.